

Upravništvo, Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Informativni oddelki: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 - telefon št. 31-25, 31-26. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računi: za ljubljanske pokrajine pri pošto-telekomunikacijskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Conti Post. No 11-3118. IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in K. Italije in innoventi ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljbe. Naročnina mala mesečno Lit 18.-, za innoventi vključno s »Ponedeljnikom« Lit 36.50. Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. - Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Rokopisni se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Naviglio nemico nei porti di Biserta e di Augusta efficacemente bombardato. Diciotto apparecchi anglo-americani distrutti

Comando Supremo. - Bollettino di guerra no. 1188: Naviglio alla fonda nei porti di Biserta e di Augusta è stato efficacemente bombardato da apparecchi italiani e germanici. Una pesante azione aerea avversaria ha avuto luogo sulla città di Foggia dove i danni risultano gravi; incursioni di minore rilievo si sono svolte su Crotone e nella provincia di Avellino. L'aviazione anglo-americana perdeva

nelle azioni della giornata 16 velivoli; 4 ad opera dei nostri cacciatori nella zona di Avellino, otto abbattuti dalla caccia tedesca nei dintorni di Foggia e quattro distrutti dalle batterie contraeree di Foggia e di Crotone. Il tiro di nostri mezzi navali di scorta a convogli colpiva due aeroplani nemici che si inabissavano in mare. Generale AMBROSIO.

Učinkovito bombardiranje sovražnih ladij v lukah Bizerte in Auguste. Osemnajst anglo-ameriških letal uničenih

Vrhovno poveljništvo. - Vojno poročilo št. 1188: Na sidrišču v lukah v Bizerti in v Augusti so italijanska in nemška letala učinkovito bombardirala tam zasidrano ladje. Močan letalski napad sovražnika je bil izvršen na mesto Foggia ter je povzročil hudo škodo; napadi manjšega pomena so bili tudi izvršeni na Crotone in na pokrajino Avellino. Anglo-ameriško letalstvo je v teku akcij tega dne izgubilo 16 letal: 4 so sestrelili naši lovci v področju Avellina, 8 so jih zbili nemški lovci v okolici Foggie, 4 pa so uničile protiletalske baterije v Foggiji in Crotone. Ladje iz spremstva našega konvoja so zadelo 2 sovražni letali, ki sta strmoglavili v morje. General Ambrosio.

stvo, da smo mi letalci tukaj na odidhu, ker imamo razrvane živce in so naše moči popolnoma izčrpane, zadostno kaže kakšno ogromno delo se je zahtevalo od nas v teh operacijah in kako trd je bil boj vsak dan in vsako noč ter vsako uro. Se nikoli nisimo bili tako izčrpani kakor v tej vojni. Etna ni bila na Siciliji edini vulkan, kajti v drugi fazi bitke je na vsakem metru sicilskih tal vrel hušnji ogenj kakor vulkanski. Preveč je v primeri s trajanjem vojne naših tovarišev, ki so ostali tam doli za vedno pod križem v senci maslin in oranž. Mnogo več jih je kot misli sovražnik in še več jih je morda takih, ki spijo na dnu morskih prepadov. Izgubili smo tudi mnogo več mostov in strojev kakor je sovražnik doslej javil. Ne vemo, zakaj se smatra vojna na Siciliji za tako lahko. Tega mnenja gotovo ni tudi najbolj preprost vojak kakršnega koli orožja, ki se je te vojne udeležil.

Izredno visoke anglo-ameriške izgube na Siciliji

Tanger, 26. avg. s. Nekateri angleški letalci, ki so prišli iz Gibraltarja na dopust iz zdravstvenih razlogov, so govorili z vojniki in izjavili med drugim: Ne moremo razumeti zakaj v nekaterih krogih še naprej govorijo in verjamejo, da je bila vojna na Siciliji lahka. Posrečila se je, ker so pomagale »okolščine« in izredno ugodni nepredvideni dogodki, toda zaradi tega ni bila lahka. Bila je strašno draga tako glede človeških življenj, kakor glede potrebščin na kopnem, na morju in v zraku. Samo dej-

V Siracusi uničene sovražne ladje

Berlin, 25. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija objavlja: V okviru operacij proti anglo-amerškemu oskrbovalnemu prometu so skupine nemških brzih bojnih letal napadle sovražne ladje v sidrišču Siracuse. Navzlic silovitih reakcij lovcev in sovražnega protiletalskega topništva, je nemškim pilotom posrečilo zadeti v polno 8.000-tonski trgovski parnik, ki se je pričel takod potapljati. Nadaljnje tri sovražne ladje so bile tudi hudo zadete in so gorele.

Junaška dejanja podmorniškega poveljnika Alberta Donata

Z nekoga pomorskega oporišča, 25. avg. s. Doznajajo se nekatere zanimive podrobnosti o izredno odlični akciji neke italijanske podmornice pod poveljstvom ladjskega poročnika Alberta Donata, ki je v izrednih okoliščinah potrdil kot poveljni svoje odlične sposobnosti, drznost in čudovitega podjetnega duha, katere je pokazal že v prejšnjih velikih preizkušnjah. Poročnik Donato iz Spezie je 29 let star in eden izmed tistih oficirjev, ki so podmornicam posvetili vse svoje borbeno udejstvovanje. Vojno poročilo ga je navajalo dvakrat v zadnjih dveh tednih: 14. avgusta zaradi akcije, s katero je bil potopljen 15.000-tonski parnik in 21. avgusta v poročilu št. 1183 zaradi akcije, s katero je bil potopljen neki rušilec, drugi pa hudo poškodovan.

cilju ali za eksplozijo globinskih bomb, ki jih je sovražnik vrjel. Minilo je nekaj časa in hidrofori so zabeležili strujo, kar je dalo povod za domnevo, da je eden izmed rušilcev zadet in poškodovan. Nadaljeval je pot tako neopazno, da sovražni aparati tega niso mogli doznati, in ugotovil, da je drugi spremljevalni rušilec reševal svojega tovariša. To so bile doslej glavne akcije poveljnika Donata, ki ga je doletela čast, da je bil imenovan v vojnem poročilu v obdobju narodna iz in ki bo gotovo še potrdilo svojo mladostno drznost, svoje podjetniške sposobnosti in prezir nevarnosti, zaradi česar je postal strah in trepet sovražnika. Po naglasitvi, da bodo potrebne še nadaljnje konference, ki bodo v krajših presledkih kakor v preteklosti, pravi izjava, da bi obvestilo o sprejetih sklepih šlo borecim se četam. Sklepi pa bodo vidni med akcijami. Vendar pa izjava sporoča, da sta bili predmet vojaških razgovorov med šefi glavnih stanov vojna proti Japonski in učinkovita pomoč čunškinski Kitajski. Roosevelt in Churchill sta soglasno odobrila priporočila šefov glavnih stanov in doseženi je bil sporazum tudi glede političnih vprašanj, ki so v zvezi z vojaškimi operacijami. Pred koncem leta bo nadaljnja konferenca med anglo-ameriški in ameriški zastopniki oblasti. Izjava pa takoj nato posebej ugotavlja, da se bo vršil sestanek zastopnikov vseh treh držav, če bo Rusija nanj pristala. Za zadovoljitev Rusije je oče sklenjeno, da bodo obširna poročila o sklepih, ki se tičejo vojne proti Osi, poslana Krcmju. Izjava naznanja končno, da so bila obravnana vprašanja, ki se tičejo francoskega osvobodilnega odbora, ni bilo pa navedeno ali so bili storjeni glede tega kakšni sklepi.

Koniec konference v Quebecu. Skupna Rooseveltova in Churchillova izjava - Če bi Stalin pristal, bo sledila konferenca treh

Buenos Aires, 25. avg. s. Po končani konferenci v Quebecu je bila objavljena skupna Churchillova in Rooseveltova izjava, v kateri se naglašata, da je bilo proučeno celotno prizorišče svetovnih operacij v luči številnih zadovoljivih dogodkov, ki so nastali po zadnjem sestanku med ameriškim predsednikom in angleškim ministrskim predsednikom v Washingtonu. Sprejeti so bili potrebni sklepi za nadaljnjo akcijo mornarice, vojske in letalskih sil obeh držav. Spričo dejstva, da so te sile združene v neprestanih akcijah v raznih delih sveta, je absolutno potrebna enotnost v smotrih in metodah vrhovnega vojnega poveljništva. Po naglasitvi, da bodo potrebne še nadaljnje konference, ki bodo v krajših presledkih kakor v preteklosti, pravi izjava, da bi obvestilo o sprejetih sklepih šlo borecim se četam. Sklepi pa bodo vidni med akcijami. Vendar pa izjava sporoča, da sta bili predmet vojaških razgovorov med šefi glavnih stanov vojna proti Japonski in učinkovita pomoč čunškinski Kitajski. Roosevelt in Churchill sta soglasno odobrila priporočila šefov glavnih stanov in doseženi je bil sporazum tudi glede političnih vprašanj, ki so v zvezi z vojaškimi operacijami. Pred koncem leta bo nadaljnja konferenca med anglo-ameriški in ameriški zastopniki oblasti. Izjava pa takoj nato posebej ugotavlja, da se bo vršil sestanek zastopnikov vseh treh držav, če bo Rusija nanj pristala. Za zadovoljitev Rusije je oče sklenjeno, da bodo obširna poročila o sklepih, ki se tičejo vojne proti Osi, poslana Krcmju. Izjava naznanja končno, da so bila obravnana vprašanja, ki se tičejo francoskega osvobodilnega odbora, ni bilo pa navedeno ali so bili storjeni glede tega kakšni sklepi.

zuma v vseh glavnih vprašanjih. Kdor zna čitati med vrstami, pa vendarle pride do sodb, katero so izrazili nemški politični krogi, da gre za precej raztegljivo poročilo, ki ničesar ne dodaja temu, kar je bilo že doslej povedane. V ostalem, piše nadalje isti sodelavec nemške poluradne agencije, je v izjavi, da se bodo take konference v kratkih presledkih ponavljale druga za drugo, obsežno priznanje, da v Quebecu nikakor ni bila rešena, niti pojasnjena vseh vprašanj. Tudi zagotovilo glede istovetnosti vojskovanja se zdi, da je pobožna želja, vsaj dokler neke sovjetske želje zlasti glede dvoritve rešitve druge fronte, ne bodo izpolnjene. Glede vesti o sklicanju bližnje konferencie treh, z navzočnostjo Sovjetske zveze, trdi sodelavec DNB, da je mogoče politični del razgovorov med anglosakskimi silami in Stalinovo Rusijo smatrati za zaključen enkrat za vselej na podlagi koncesij, ki so bile že dane in da bi bila torej izmenjava gladišč glede tega popolnoma odveč. Nevtralna uganjanja o sprejetih sklepih Stockholm, 25. avg. Konferenca v Quebecu je zaključena. Ameriški vojni in zunanji minister ter kitajski zunanji minister se že odpravljata. Churchill bo zapustil Quebec ob koncu tedna. Verjetno je, da bosta Churchill in Eden pred svojim povratkom v London napravila še kratek posej v Washingtonu. Iz poučenega vira se izve, da so bili na konferenci imenovani skupni poveljniki raznih vojnih področij. Kakor vse kaže, se je Roosevelt posrečilo obdržati generala Eisenhoverja na mestu vrhovnega poveljnika za sredozemski odsek, zato pa bo neki Britanec imenovan za poveljnika na odseku severozapadne Evrope. Pravijo tudi, da so se razgovori med Churchillom in Roo-

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE!

Poslanica sicilskih bojevnikov

Rim, 25. avg. s. Zastopniki središča bojevnikov iz Sicilije, ki je bilo te dni ustanovljeno pri federaciji bojevnikov v Rimu, so izdali naslednjo poslanico: Sicilski bojevniki! V uri, ko nas nezaluzna usoda loči od naše drage zemlje, strmino vrste okrog prapora, ki smo ga prvi dvignili v borbi za prepoved. V tolažbo in bodrilo naj nam bo ponos, da hočemo in moramo vedno opraviti svojo nalogo. Mučeniška so naša mesta, ogromna je naloga obnove. Toda mi, ki izpolnjujemo zakone časti, nismo pobegnili pred sovražnikom in ne bomo pobegnili pred naše bodočnosti. Zbrani v bratski družini, bomo, kroteč gnev in brzdajoč zagrenjenost, brez solz tako delali, da se bo Sicilija zopet dvignila iz ruševin ter ogromne vojne, lepša in bogatejša ter z nasmehom svobode, kakor ostale pokrajine Italije. Tej zapovedi in tej častni obvezi bomo bojevniki s Sicilije sledili in vemo, da se bodo po njej ravnali tudi naši bratje, ki so ostali tam. Rim 24. avgusta 1943. Prof. Enrico Parese, odvjetnik Eugenio Marotta, inž. Queagliata, dr. Riccardo Bella.

Švedsko občudovanje neapeljskega prebivalstva

Stockholm, 26. avg. s. Večji švedski listi objavljajo danes dolge opise svojih dopisnikov iz Rima o opustošenju v Neaplju. Pri tem dopisniki zlasti poudarjajo uničevanje umetniških spomenikov. »Dagens Nyheter« izreka občudovanje pogumu in odporu, kako je neapeljsko prebivalstvo prenašalo in še prenaša udarce letalske vojne.

Ugotovitve nevtralnih novinarjev v Milanu

Milan, 25. avg. s. Šest novinarjev iz nevtralnih in zaveznških držav je ob spremstvu funkcionarja iz ministrstva za ljudsko kulturo obiskalo v Milanu ob letalskih napadih najbolj prizadete okraje. Novinarji so si ogledali ne samo umetniška in kulturna poslopja, ki jih je sovražnik uničil, temveč tudi obljubena področja mesta, kjer so bile uničene ljudske stanovanjske hiše in kjer ni nobenega vojaškega objekta, nobene tvornice, vojašnice, skladišča ali železniške proge, ki bi upravljevala bombardiranje z rušilnimi in zažigalnimi bombami.

Pohvala hrabrega podoficirja

Rim, 25. avg. s. Minister za Italijansko Afriko armadni general Menchiade Gabba je sprejel pohabljenega narednika Guidaglierija Armanda, ki se je vrnil v domovino in ki je ministru izročil zastavo, katere je vihrala v Agordatu v zadnji fazi borbe, ki je bila v tem kraju. Med tem ko so sovražne čete zasedale mesto, je skupina pod poveljstvom narednika Guidaglierija spravila zastavo. Narednik je bil hudo ranjen in pohabljen, vendar mu je uspelo zastavo skrbno shraniti in jo obvarovati tudi med številnimi preiskavami, ki jih je izvršil sovražnik, ter jo prinesel v domovino. Eksc. Gabba je pohvalil hrabrega podoficirja.

Delegacija madžarskega sporta na obisku Hrvatske

Budimpešta, 25. avg. s. Da vrne svojačani obisk delegacije voditeljev hrvatskega sporta, je odpotovala v Zagreb delegacija madžarskih športnikov z generalnim direktorjem za telesno vzgojo Felicesdom na čelu. Madžarska delegacija, ki je gost hrvatske športne zveze, se bo nekaj dni mudila v Zagrebu.

Ostri boji na vzhodni fronti

Uspešni nemški protisunkni pri Izjumu in Harkovu - V sredo sestreljenih 253 sovjetskih tankov

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 26. avg. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo: Na fronti ob Miusu so močni sovražnikovi napadi trajali dalje. Sovjeti so tamkaj ponovno utrpeli težke izgube. Boljševiški poskus za prodor pri Izjumu je bil v borbah iz bližine zavrnjen in sovražnik vržen nazaj na svoje izhodiščne postojanke. V takojšnjem protisunkni so naše čete pridobile na terenu. Zapadno od Harkova so močni pehotni in oklopni oddelki Sovjetov napadli na široki fronti. Sovražnik je bil v borbi od moča do moča zavrnjen in v protisunkni od bit proti severu. Večraj je bilo uničenih 253 sovjetskih oklopnih voz. Pri obrambi sovražnih letalskih napadov na južno italijanska mesta so nemški lov-

ci in protiletalsko topništvo sestrelili večraj 9 sovražnih letal, med njimi več težkih bombnikov. Na morju zapadno od rta Ortigal je bil z bombo potopljen sovražni rušilec. V letalskih bojih nad Atlantikom in pri napadih na nekatere kraje v zasedenem zapadnem ozemlju je izgubil sovražnik 8 letal. Pet nadaljnjih, med njimi tri večmotorne bombnike, so sestrelile zaščitne enote vojne mornarice na morju pri zapadnih Frizjskih otokih. Preteklo noč so letala nekatera sovražna vznemirjevalna letala posamične bombe nad severnim državnim ozemljem, ne da bi povzročila omembe vredno škodo. V hudih obrambnih bojih jugozapadno od Vjazme sta se posebno odlikovali württenbersko-badenska 260. pehotna divizija, ter bavarsko-ostmarska 268. pehotna divizija.

Bilanca 50 dni poletne bitke je za Sovjetsko zvezo izrazito pasivna

Sovjetske ofenzive niso nikjer dosegle strateških ciljev, ki jih je poveljstvo hotelo doseči

Berlin, 25. avg. s. Mednarodna obveščevalna agencija piše, da Sovjeti, v celoti gledano, navzlic izredno siloviti uporabi moštva in vojnih potrebščin v svoji poletni ofenzivi, beležijo samo neuspehe. Če primerjamo skromne ozemeljske osvojitve sovjetskih čet v 51 dneh ogromne bitke, s strateškimi cilji ki jih je ofenziva nameravala doseči, se vidi uspehi nemške strategije, katere cilj je streti sovražnika in ga oslabiti ob pravem trenutku. Prva naloga, katero je določilo boljševiško poveljništvo, je bila obkrožiti in uničiti večino nemške armade na jugu, doseči Dnjeper ter se polastiti dragocenega ozemlja. Ti načrti so se izjalovili, kajti med borbami na kubanskem predmostju in tudi v veliki premikalni bitki pri Bjelgorodu in Harkovu nemške armade niso bile obkoljene. Tudi v odseku Orla je elastična črta nemške obrambe ostala skoraj nedotaknjena, ker tu dosežene ozemeljske osvojitve gotovo niso v razmerju z ogromnimi sovjetskimi izgubami, zlasti če se upošteva, da je zaradi hudih borb, ki so cele tedne divjale na tem področju, to področje zdaj izgubilo slehernog gospodarsko važnost. Z operativnega stališča so področja, ki so jih zasedli boljševiki, tudi malo pomembna, ker so nemška poveljstva poskrbela, da so čete zavezle v naprej določene posto-

janke in da se je skrajšala operacijska fronta. Isto velja za odsek Miusa in srednjega Donca, kjer so Sovjeti pričeli napadati, ko so spoznali, da z bitko pri Bjelgorodu ne bo dosežen zaželjeni proboj nemške črte. Sovjetski napadi zapadno od Vjazme, v odseku Stare Ruse ter južno od Ladoškega jezera so bili v skladu z v naprej določenimi načrti sovražnika. Večrajšnje operacije so potrdile prej navedena razmišljanja. Borbe so se večraj nadaljevale v neizpremenjeno silovitosti ob Miusu ter na področju Izjuma in Harkova. Sovražnik je utrpel tako velike izgube, da ni mogel izkoristiti vdora krajevnega značaja. Nemški protinapadi pa so se zaključili z uspehom.

Finsko vojno poročilo

Heisinki, 25. avg. s. Finsko vojno poročilo javlja: V zadnjih 24 urah je v zapadnem odseku fronte na Karelski ožini neka finska naskakovna patrolja vrla v sovjetske postojanke kot represalja za odvratne razbojniške napade partizanov na neoboroženo civilno prebivalstvo. Pognala je v zrak veliko napadalno kazemato s 40 možmi posadke. Na severnem področju fronte v Vzhodni Kareliji so bile po dolgi izredno siloviti borbi številne sovjetske patrolje pregnane iz finskih postojank, kamor se jim je posrečilo vdreti.

Stalin slej ko prej odklanja sestanek z Rooseveltom in Churchillom

Quebeška konferenca je rodila v angleški in ameriški javnosti razočaranje in nezadovoljstvo

Stockholm, 25. avg. s. Kakor piše londonski dopisnik lista »Aftonbladet«, menijo v običajno dobro obveščeni angleški politični krogi, da je glavni razlog, ki preprečuje organizacijo anglo-ameriško-ruske konference, dejstvo, da Stalin noče o njej nič slišati. Stalinovo stališče je po mnenju teh opazovalcev, da se ne želi kompromitirati z udeležbo na takem sestanku, na katerem bi bil nekako prisiljen zavzeti stališče do najbolj nujnih vprašanj zaveznške strategije. Na ta način bi tvegala da ustvari spore v notranjosti Rusije, kjer bi ne bili vsi pripravljeni odobriti morebitnih obvez, ki bi jih prevzel do Anglo-Američanov. Kakor se doznava iz Londona, je Roosevelt izjavil novinarjem v Quebecu, da se je prvi trenutek mislilo na sestavo poročila, ki bi pokazalo dosežene rezultate na konferenci na isti način, kakor se je to zgodilo po sestanku v Casablanci. Roosevelt in Churchill pa se nista sporazumela glede tega, čeprav sta se posvetovala skoraj vsjo noč. Zdi se, da izjava v Quebecu ni preveč zadovoljiva londonskega javnega mnenja in listi so videli nekoliko razočaranje zaradi njene vsebine, o kateri pravijo, da bi morala biti bolj izčrpa. Značilen je eden izmed maloštevilnih dokumentarjev dopisnikov, ki so bili na tiskovni konferenci v Quebecu, in sicer komentar, da seveltom tikali po daleko pretežnem delu vojaških zadev. Po vseh iz vojaških krogov je quebeška konferenca odobrila načrt za gradnjo novih ladij za preko 20 milijonov ton, kar dokazuje, da na konferenci niso računali z naglim koncem vojne. Nadalje poročajo vojaški opazovalci, da se bo še letos začela proti Japonski ofenziva iz Indije, z Aleutov in iz jugozapadnega Pacifika. Japonska naj bi se na ta način prisilila, da razdeli svoje sile na tri med seboj močno oddaljena bojišča. Dočim v Rusiji vedno bolj raste nezadovoljstvo zaradi zastonja druge fronte, se na Angleskem trudita tisk in javno mnenje, da bi na kak način potolažili sovjetskega zaveznika in našla opravičbo za britanski oklevanje. »Daily Mail« in »Daily Telegraph« naglašata v tej zvezi, da že sama grožnja druge fronte veže velike nemške sile v zapadni Evropi. »Daily Mail« piše: »Ako zavezniki ne morejo izkoristiti ugodne prilike, ki jo nudi sedanji trenutek, to ne dokazuje, da nimajo dobre volje. Praktična izvršitev ofenzivnega podjetja je v resnici odvisna od zalog vsakovrstnega vojnega blaga, ki mora biti obilno na razpolago. Zlasti pri modernih vdorih je treba ogromnega tehničnega aparata in silnih priprav. Dokler to delo ni izvršeno, je nemogoče spraviti v sklad strateške načrte z najnovejšimi dogodki, pa naj slednji obetajo še take ugodnosti.« (Il Piccola)

sta Roosevelt in Churchill bila videti zelo utrujena in potrta. Ta opazka je tembolj ne-navadna, ker je tisk ob podobnih prilikah vedno podčrtaval odlični telesi videz obeh šefov. »Daily Herald« piše v kritičnem tonu: Govori se o komunikuje edinstva, toda kdo so stvarno tisti, ki so se sporazumeli? Očitno Anglija in Amerika, toda niti najmanjšega znaka ni, da je Rusija tudi sporazumna. Koľiko so združeni narodi resnično združeni, se vprašujemo, tudi za ceno, da dajemo s tem oroj v roko sovražni propagandi. Bilo je dovolj znakov nesoglasja med Rusijo in Anglo-Američani in celo med Ameriko in Anglijo. Ze dolgo obstoji nujnost po totalni vzporeditvi vojaških ciljev treh velikih zaveznških sil, toda zdi se, da se to ni upoštevalo v dovoljni meri. V angleškem javnem mnenju je sedaj močnejši občutek lastne nedostatkosti nasproti naporom in izgubam rdeče vojske, kateri ni bila doslej dana nobena učinkovita pomoč. Bati se ie, da bo položaj Anglije vedno slabši, če se ne bo odločila bolj občutno in primerno prispevati k vojni. Razni listi so začeli že bolj energično delati propagando za drugo fronto in »News Chronicle« ponovno podčrtava, da se samo z letalskimi bombami ne more nikoli dobiti vojne. Ameriški tisk pa še naprej komentira odpoklic Litvinova in pesimistično napoveduje, da svet po vojni ne bo postal tak, kakor bi si ga želeli. Anglesko-ameriška solidarnost sama naj zadostuje. »Evening Star« pa piše, da je obžalovanja vredno, da prijatelj demokracij Litvinov zopet izginja v diplomatskega obzora. Ne sme se pozabiti, dodaja list, da je bil Litvinov za ameriško javnost simbol upanja v rusko-ameriško prijateljstvo. Bern, 26. avg. s. »News Chronicle« močno napada angleškega ministra za obveščevanje, češ da ni znal vzpostaviti stika s tiskom med konferenco v Quebecu. List dodaja, da je minister napravil precej mučen vtis na kanadske novinarje.

Spori med Anglosasi in Rusijo zaradi Japonske

Bukarešta, 25. avg. s. Po mnenju direktorja lista »Cuventul«, naj bi imel odpoklic Litvinova v Moskvo izrazito politični značaj, sovpadajoč s kritikiami »Pravde« zaradi medlega ritma Angloameričanov v vojni. Odpoklic Litvinova je v zvezi z odklonitvijo Moskve za pošalnost njegovega stališča glede Japonske, katero smatra Amerika za svojega glavnega sovražnika. Tako zadržanje Rusije soglašja z njenimi interesi, ki so nasproti interesom Anglosasov. Anglija se izogiba razčiščenju položaja, ki bi lahko zaradi naraščajoče napadalnosti Stalina privedel do prekinitve njene sprotne akcija.

za z odklonitvijo Moskve za pošalnost njegovega stališča glede Japonske, katero smatra Amerika za svojega glavnega sovražnika. Tako zadržanje Rusije soglašja z njenimi interesi, ki so nasproti interesom Anglosasov. Anglija se izogiba razčiščenju položaja, ki bi lahko zaradi naraščajoče napadalnosti Stalina privedel do prekinitve njene sprotne akcija.

Eksc. Višoki komisar posetil Logatec

Ekscelencija Višoki komisar senator Riccardo Moizo je posetil Logatec, kjer so ga sprejeli predstavniki krajevnih oblasti. Položil je venec na grob, v katerem počivalo na tem področju padli vojaki. Na civilnem komisaratu je nagovoril uradnike ter jih vzpodbujal k izvrševanju njihovih dolžnosti.

Zdravstvena avtikolona v septembru

Višoki komisar javlja, da bo zdravstvena avtikolona vršila brezplačno službo v mesecu septembru od 8. do 12. in od 16. do 18.30 v naslednjih krajih: V Ljubljani 1., 2. in 3. septembra (Lichtenturnov zavod), Ambrožev trg; v Večah 6., 7., 8., 9. in 10.; na Ježici 13., 14., 15., 16. in 17.; v Dravljah (Sola v Zg. Siskih) 20., 21., 22., 23. in 24.; v Ljubljani, Lichtenturnov zavod, 27., 28., 29. in 30. septembra.

Kronika

Litavščina - najstarejši živi jezik?

Juljski zvezek revije »Le Mois Suisse« je priložil razpravo P. J. Gabrusca o sorodnosti hetitskega in litavškega jezika, odloček pripravljačice se knjige »Parenté des langues hittite et lituanienne«, ki izide v kratkem pri Vseučilnišni knjigarni v Ženevi. Razprava je zanimiva iz splošnega lingvističnega stališča in tudi kot jezikoslovnih prispevkov k zgodovinskemu vprašanju Arjev, davnih prednikov slovenskih, romanskih in germanskih plemen v Evropi. Hetitski narod, omenjan v stari zavezi in v egiptovski zgodovini, je bil na splošno pozabljen in šele v novem času so odkrili sledove njegove civilizacije, ki je prispelava znatne delece k vsej kulturi sredozemskega kroga, torej tudi k napredku bele rase sploh. Bil je to velik narod, in je naseljeval Sirijo in Malo Azijo, a že pred 3500 leti je izgubil iz zgodovinskega prizorišča. Hetitska kultura je znova prišla na dan, ko so l. 1906-7 izkopali v Boghaz-Kenin na Turškem ostanke mesta Hattussas, ki je bilo prestolnica nekdanje hetitske države. Tu so našli tisoče plošč, popisanih s kitnasto pisavo - ostanek arheoloških hetitskih kraljev. Ker je bil kitnospisni jezik za večino teh plošč, lahko bralci, toda jezik je bil neznan. Tedaj so začeli znanstveniki na vsi možni razpravljati skrivnosti hetitskega jezika. Posebnih zaslug si je pridobil za to češki orientalist prof. Hrozný, ki je prvi razrešil neko besedilo in tako ustvaril ključ za nadaljnja proučevanja. Poslej se bavi s hetitskim vprašanjem vrsta učenjakov, med katerimi je tudi Slovenec, profesor naše univerze dr. Viktor Korosec. Tako je izšla v drugem zvezku pravnih Razprav slovenske Akademije njegova razprava »Po delitvi hetitske pokrajine Dattasše Ulmi (Tešupcu)«. - P. J. Gabrus prinaša v svoji razpravi nekaj zanimivega jezikoslovnega gradiva, ki priložuje o jezikovni sorodnosti pred 3500 leti ugaslega hetitskega jezika z današnjim litavskim jezikom, ki bi bil potekem ne samo najstarejši jezik v Evropi, marveč tudi najstarejši živi jezik na svetu. Primerjava med litavščino in hetitsčino dopušča značilne sklepe o značaju protoarjskega jezika, t. j. skupne govornice ljudstva, iz katerega je potekla velika večina današnjih evropskih narodov. Presenetljiva sorodnost med hetitskim in litavskim jezikom, kakor se kaže v besedišču in v morfologiji obeh jezikov, olajšuje tudi razlago nekaterih znanih hetitskih besed, čij pomen ni bil jasen. Dejstvo, da so današnji Litavci jezikoslovno sorodni z danjšimi Hetiti, zastavlja novo uganko zamašanemu problemu preseljanja narodov v predzgodovinski in prazgodovinski dobi.

* Sestanek silijskih senatorjev. Rimska vlada je za četrtek, 26. avgusta, sklicala pri predsedstvu vlade sestanek silijskih senatorjev, ki bodo obravnavali usodo silijskih begunciev ter bodo ukrepali o pomembnih akcijah, katere jim bodo na razpolago.

* Prefekti in kvestorji ne smejo biti člani političnih strank. V teku izvršitve je dekret rimske vlade, ki prepoveduje prefektom in kvestorjem italijanske Kraljevine, da bi bili vpisani v kakršno koli politično stranko. Slična prepoved velja tudi za vse uradnike in funkcionarje pri policiji, za vse občinske uradnike ter pripadnike gasilskih formacij.

* Ribe izumirajo v Zgornji Donavi med mestoma Echingen in Ulm. Pred kakimi 10 dnevi so prvi opazili številne mrtve rabe v donavskem kanalu, plevale so na površju in so bile temno rjave. Med njimi je bilo več orjaških ščuk. Pri Mainu pa so ugotovili, da umirajo le manjše in srednje velike rabe. Kajpada je nenadno izumiranje rib povzročilo presenečenje ne samo med kopalci, marveč še prav posebno med prirodoslovci in pristojnimi oblastvi.

* Dve novi nemški orožji. Iz Stockholma poročajo italijanski listi, da pripravljajo v Nemčiji dve novi orožji. Prvo orožje je top za izstrelke na daljavo. Ta top bo omogočil bombardiranje Londona z obale Rokavskega preliva. Druga nemška iznajdba je letalo brez pilotov, ki se bo dalo dirigirati z zemlje. Tak letalo bodo služila za bombardiranje angleških mest.

* Cinecitta v Goriziji. Italijanski filmski zavod Cinecitta je že trenutno preselil v Gorizijo, kjer se nadaljuje snemanje za film »Može neba«.

* Poroka pred smrtjo. V gorizjski bolnišnici Casa Rossa je že nekaj časa ležal dr. Sergej Šimenko, po rodu iz Gradisce in stanujoč v Ljubljani. Ko je dr. Šimenko

čutil, da se mu bliža smrt, je poklical k sebi svojo nevesto Cornelijo Sposotovo iz Romansa ter je prosil duhovnika, naj iz vrši poročni obred. Komaj je bil poročni obred pri kraju, je dr. Šimenko umrl.

* Cerkljsko jezero se je letošnji vročini popolnoma osušilo in so le po posebnih kotalnih mlakuh. O ribolovu v času, ko so požarniki sprejemali velike množine vode, poročajo iz Cerkljice, da je bil letos bolj skromen in je bilo le malo rib. Kočci so že povsod pokosili travo, ki jo imenujejo jezerino in kravnino. Letos lahko vozijo kar počez jezero in jim je pot iz Loza v Cerkljico zelo skrajšana.

IZ LJUBLJANE

Prodaja mesa na odrezek »712«

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto 28. avgusta t. l. potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odvzemu odrezka »712« živilskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani za mesec avgust 100 gr. govejega mesa.

Delitev se bo pričela ob 7. uri.

* Zamenjava osebnih izkaznic. Vse moške od 15. do 50. leta starosti, ki so obvezani imeti osebno izkaznico, opominjamo, naj čimprej pridejo po nove osebne izkaznice v tisto poslovalnico, kjer so vložili prošnjo za zamenjavo stare z novo osebno izkaznico, ker poteče veljavnost starih osebnih izkaznic že 31. avgusta. Moški nad 50 l. in ženske, ki so do sedaj vložili prošnjo za zamenjavo osebnih izkaznic, bodo nove osebne izkaznice lahko dobili ob 6. septembra dalje in sicer vsi na magistratu, soba št. 37, v I. nadstropju, nad trgovino mestne elektrarne, Mestni trg št. 2.

* Vihar je razsajal v pretekli noči. Pritisnil je močan jug, v zraku se je nabralo mnogo elektrike. Nič čudnega, saj je v terek popoldne doseglo živo srebro spet 29 stop. C. Večer je bil sopenan in proti polnoči so se svetilke široke bliskavice in je začelo votlo grmeti. Vihar je lupotal z okni in žvižgal po ulicah. Obetalo se je silno neurje, vendar pa ni bilo prehudega treskanja in tudi dežja je padlo le malo. Po nočnem neurju smo davi imeli spet jasno, sončno in toplo jutro, živo srebro je bilo že zarana na 16,2 stop. C. ker je ponoči jug ogrel ozračje. Tako imajo kopalci še nadalje priliko uživati sonce in vodo, kmetovalci in vrtnarji pa nadalje zamaž prikačujejo dežna.

SEF DEJEGA DOMA
dr. A. Tavčar-Konvalinka
specialistka za otroške bolezni
redno ordinira od 1/2 do 1/4.
Ljubljana, Breg št. 8 - Tel. 35-95

* Zavrtna morilka, ki preži na vas in na mnoge družine, je podrobno opisana v »Domovini« tega tedna. Preberite, spoznali jo boste dobro! Nadalje prinaša »Domovina« dve izvorni članci, roman »Obsedene« pa se zaključuje. Za prihodnjo številko »Domovina« je napovedan pričetek velikega romana »Divjina cvetec«, ki bo nedvomno vzbudil največjo pozornost. To je namreč svetovno znana mojstrovina pisateljice Nore Lofts, ki je dobra znana že tudi med Slovenci. Kakor po navadi, prinaša »Domovina« tudi tokrat veliko krizanko in jih bo prinašala še nadalje. »Domovina« izhaja na obeh straneh in je najcenejši slovenski tehnik.

* V krogu svojo družino bo obhajal danes polstoletnico svojega življenja g. Ivan Ozbič, strojnik v Kolinski tovarni. Doma je iz Unca pri Rače in iz te okolice si je izbral tudi svojo življenjsko družico go. Ivano roj. Marinšek. V mladih letih je služboval tudi v inženstvu, da se je spopnil v svoji stroki. Še na mnogo let!

* Stevilni vozovi otave romajo ob večernih urah iz okolice v mesto ali iz enega konca na drugega. Zlasti z Barja privlačijo v mesto otave, ki je v let-šnji vročini razmeroma lepa in se od nje širi prijeten vonj po ljubljanskih ulicah.

* Na šoli Glasbene Matice je bil v teku julija in avgusta početniški tečaj, v katerem je nadaljeval svoj glasbeni pouk okrog 350 gojenecov matične šole. Del teh gojencev bo nastopil na javni produkciji v terek 31. t. m. ob 7. uri zvečer v mali filharmonični dvorani. Na produkcijo, ki bo obsegala skladbe za klavir, violino in godalni kvartet, opozarjamo. Podrobni sporeti bo od sobote dalje na razpolago v Knjižarni Glasbene Matice.

* Vpisovanje na šolo Glasbene Matice se bo začelo v sredo, 1. septembra, in bo trajalo do vključno sobote, 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica 7/1. Vsa pojasnila se dobijo v pisarni.

* V glasbeni šoli »Sloga« se prične vpisovanje 1. septembra. Šola poučuje vsa glasbila, solopetje, zborovsko petje, nižje in višje teoretične predmete, komorno glasbo, orkestralno igranje, glasbeno zgodovino in drugo. Gojenci prejemaajo šolsko glasbeno revijo »Mlado Slogo«. Vsa pojasnila daje šolska pisarna v Pražakovi ul. 19. Redni pouk se prične 9. septembra. Šolsko vodstvo vabi gojence, da se pravčasno vpišejo, ker se bo tudi v teoretičnih predmetih pričel pouk takoj.

* Darilo. G. Avgust Ilič je daroval Društvu trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani za Siferjev podporni sklad 150 lir v spomin blagopokojnega gospoda Karla Detela.

* Ročna ura iz bele kovine je bila ukradena neznanemu lastniku dne 4.-5. t. m. na kopalniški Ljubljanični v okolici. Gojenci prejemaajo na razpolago na kr. kvesturi v sobi št. 26/III.

Izšel je novi roman DK: »BORCI PROTI SMRTI«

Emilio Salgari 47

KRALJICA KARIBOV

»Alhambra«, ki je imela manj topov, se je obupno branila, toda zaman. Videti je bilo, da bo potegnala kraljico Konec sledovalna topova gusarske ladje sta jo obsipala z železom, za prednji gradnji podirala branik na prednji gradnji in trgala zastavnice, jadra in križe z jaborov. Ker so se je hoteli flibustirji polastiti, preden prispe fregata flamskega vojvode, je niso privoščili niti trenutka miru. Ko je topovska salva podrla veliki jabor, se je morala ladja sredi vojnje ustaviti. Padeč tega velikana, ki ga je šestindesetstuntna krogla ob znožju gladko odsekala, jo je spravil iz ravnotežja, tako da se je nagnila.

To je bil trenutek, ki ga je Morgan čakal.

»Na zaskok« je ukazal. Med tem ko so mornarji metali v morje ogromne, druga z drugo vezane sidrne kroglice, je Morgan razpostavil strele in del topništva na prednjem gradnji in na braniku.

Korveta, ki je bila zdaj brez krmila, se je morala predati valovom. Na peščinah piničevega otoka bi bila lahko naselja. Toda njena posadka se ni hotela odpravdati obrambi, ampak je kar naprej streljala s topovi.

»Pozor!« je zdaj zaklical Morgan, ki je bil prijel za krmilo. »Stoj!« Čeprav so jo valovi hudno premetavali, se je »Folgore« zdaj približala ubogi korveti, ki je bila nezmožna za beg. Strelom Španec sta odgovarjala nasledovalna topova na

Moškati bik in jelenček pižmar

V sestavu živalstva veže moškati bik govedo z ovco. Kratke, močne noge nosijo težko, trsato truplo, ki je dolgo okoli 2 1/2 m. V plečih je moškati bik visok 1 m ali je za pest višji. Gobec je gol, sicer pa je trup pokrit z dolgo, nekoliko kuštravo, nadlanko, ki sega na vratu in ozadju skoraj do tal. Med nadlanko je gosta, mehka podlanka, ki na križu gleda iz nadlankne in tvori tamkaj vidno sedlasto liso. Rogova se vijeta izprva tesno ob sencih navzdol in zavijeta nato v ostrom loku navpred. Parklji so veliki, široki in se močno krečijo. Pripravi so za hojo tako po kamnitih tleh kakor po ledu. Plemenitev moškatega bika pade v zadnje dni meseca avgusta. Devet mesecev po oploditvi se krave otelijo. Telček je majhna, čedna živalca, ki jo stara skrbno neguje in tudi brani, če je treba. Meso moškatega bika dobi po mošusu (pižmu), krav in telet manj kakor samcev.

Danes vsi moškati bik samo še v severnih obtečajih pokrajnih, ki niso pokrite z večinom negom ali ledom, tako v severni Kanadi in na severni ter severovzhodni Grenlandiji. Povsod je zdaj moškati bik z zakonom zaščiten in je upati, da si številčno zopet opomore. Svoj čas, ko so bile črede po 40 do 50 glav še pogostne, so jih brezobzirno lovili in skoraj že zatri. Danes so čredice majhne. Pohajajo iz kraja v kraj za hrano pa se zopet vračajo na stara mesta Kadar pokriva te pušte dežele snežna odeja, se morajo zadovoljiti z bilkami in vejicami, kar jih gleda iz snega. Razkopati snega ne znajo. Ko pa se sneg stali, jim je glede hrane kar ugodno, saj je znano, da ti kraji prav hitro ozelenijo in sočni zelšči ter slastnih nžkih drevesc imajo dovolj. Mnogo pa trpe v poletnem času zaradi pikajočih mušic in komarjev, ki jih je tam tačas ogromne roje. Moškati bik je zelo okretna žival. Kakor koze plezajo po strmih skalovju in prav tako varno stopajo po gladkem ledu, včasih celo z otoka na otok, če sta varno zvezana z dovolj močnim ledom. Da bi se na ledenih gradah ali ploščah prevažali, je bajka. V diluvialni dobi je živel moškati bik tudi v naših krajih. Leta 1932. je našel Srečko Brodar v Potočju zljaki zobte živali. Celovde vrste moškatega bikov je tačas imela Evropa, ovibos moschatus in ovibos Kahrsi. Ta je bil večji, pa je zumrl, oni pa se je umaknil na sever. (Rakovec, Prirodosl. razprave, knj. 3., zv. 10.)

Pižmarja spada v rod jelenov; velik je kakor srna, v trupu zadaj nekoliko višji kakor spredaj in pokrit s trdo, rjavo dlako Menda je edini zastopnik jelenov, ki nima rogovja, pač pa segata samcu iz gobca precej močno, nekoliko usločena okla, podočnjaka gornje čeljusti. Kmpoprsta prednjih nog sta pregibna, glavna prsta pa veče kratka vezna koža, da se pri teku po kamenju ne izkreneta. Rep je kratak, debel; samček nosi na koncu črp. Pižmarji izvrstno plezajo po pečevju. S zelo plahi in žive posamič ali kvečjemu v parih. Imajo svoja pota, ki se jih stalno drže. Na teh stečinah jih lovci čakajo.

Pižmarje love zaradi dragocenega mošusa (pižma), ki se zlasti za plemenitev rabira v vrečici na trebuhu pred spolovili. Polna mošujca vsebuje kakih 30 g mošusa. Tudi na bedrih in na repu imajo pižmar dišavne žleze. Ker streljajo samo samce, je pižmarjev še precej, zlasti v manj dostopnem gorovju. Živi v Srednji Aziji od Kasмира do Kitajske, od Himalaje do Sibirije. V Himalaji pride redko nižje kakor do 2500 m.

Mošus (bizam, pižem) je mazilasta snov, zelo močnega, prodnega duha; star se posuši, postane trdoznan, duha pa ne izgubi zlepa. V Evropo ga pride malo; rabi se v parfumerijah, le redko kot zdravilno sredstvo. S posobnimi kemikalijami zmecan pridobi na vonju in takega največ porabijo za toaletno milo. Izdelujejo že tudi umetni mošus, toniko, za ceneje dišavne izdelke. S. B.

Z Gorenjskega

Novo živinorejske zadruge v radovljskem okrožju so bile ustanovljene od 7. do 10. t. m. Zadruga v Bohinju obsega občini Bistrico in Srednjo vas, načeljuje ji Marti Rozman v Bitnjah. Gornjska zadruga obsega Gorje in Bled, načeljuje je Franc Švegelj z Rečice pri Bledu. Radovljska zadruga obsega Radovljico, Kropo, Kamno gorico, Begunje, Zirovnico in Brezje, ter ji načeljuje Anton Avsenik z Vrbe. Korenska zadruga obsega občini Dovje-Mojstrano, Kranjsko goro, Rateče, Planico in Jesenice, načeljuje ji Andrej Černe v Kranjski gori. Tržiška zadruga obsega občine Tržič, Sv. Katarino, Sv. Anjo in Kovor, načeljuje je Janez Aljančič iz Kovora.

Na obali Blejskega jezera so imeli preteklo nedeljo veliko prireditve za Nemški Rdeči križ. Igrala je tovarniška godba z Jesenic, za druge točke pa je poskrbel Hitlerjeva mladež iz taborniške v Kranjski gori, Strelišča, srečeval in druge take atrakcije so vabile goste iz radovljskega okrožja.

Smrt v vodi. 17letni mizarjski vajenec Anton Stopar, doma s Spodnjega Štajerskega, se je kopal v kopalnici pri Gospe Sveti. Naenkrat mu je postalo slabo in je utonil.

Občina Zgornji Tunjnj je izgubila župana Burkelco. Mož je bil znan po vsej Tunjinski dolini. H pogrebu je prišel tudi deželni svetnik dr. Doujak iz Kamnika, ki je izpregovoril ob grobu.

Prometna nesreča se je zgodila na nekoliko nepreglednem križišču v bližini kolodvorja Menges-Jarše. Tovorni avto je trčil v motorno kolo. Eden izmed obeh ranjenih vozačev je moral biti prepeljan na Golnik.

S Spodnjega Štajerskega

Novi grobovi. V Mariboru sta umrla 70-letna zasebnica g. Marija Cerjakova ter 71letni državni upokojenec Anton Germek. Na vzhodni fronti so padli: tehnik Ernest Mlakar iz Maribora, grenadir Valentin Topolovec z Hruševskega vrha ter Jože Hrstar z Drenskega rebra.

Okrožni obrtniški zbor v Ptujju je bil sklican v Nemški dom. Zbralo se je okrog 400 mojstrov in pomočnikov, ki so jim bile razdeljene diplome po lanskem obrtniškem tekmovanju.

Umrla je v Celju 19. t. m. ga. Pavlina Blaško, roj. Ložar. Zemsko ostanke dobre matere, splošno priljubljene v vsem krogu znancev, so položili k začasnemu počitku na celjskem kopalnišču, od koder bodo po vojni prepeljani v njen rojstni kraj Lokavce. Zapuščala hčerko Nado, ter sinova dr. Vinka in Davorina. Bodi pokojnici blag spomin! Svojevm lakrno sožalje!

V nast je zašla nevarna tatica, ki je v Mariboru nakradla po trgovinah mnogo damskih torbic, denarnic, 3 zlate poročne prstane, 2 zapestni uri in podobno. Oškodovancev doslej ni bilo moglo dognati, zato so z oklicem povabljeni k policijskemu ravnanjstvu.

Zrtev Octovne kisline. Triletni Andrej Gruber iz Oplotnice je iztaknil stekleničko, nagnil in izpil. V bolnišnici ga je smrt rešila trpljenja zaradi hudih poškodb po octovi kislini. Starši so opozorjeni, da steklenice z nevarnimi tekočinami zaklepajo.

Smrt zaradi žitne bilke. Ob žetvi se marsikdo opraska pri žitu, resju in plevah. Pri tem pa nastane nevarnost zastrupljenja. Štajerski listi poročajo o tragični smrti

Lakomnost

Resnična zgodba iz preteklosti. V Napoleonovem času je živel v Parizu čevljar Simon. Revez je umrl v norišnici. Um se mu je omračil zaradi doživljanja ki naj bi bil svariilo lakomnežem.

Ko je Napoleon sklenil, da postavi svojem sinu novo krasno palačo, je prav na kraju, kjer naj bi stala palača, bila prodajalnica čevljarja Simona. Napoleon je dal povprašati pri ubogem čevljarju, koliko odškodnine želi za svojo bajtko. Čevljar se je posvetoval z nekaterimi prijatelji. Od cesarja je zahteval 20.000 frankov. Napoleon pristane na to. Toda čim je čevljar izvedel, da mu je Napoleon priznal odškodnino 20.000 frankov, je zvilal svojo zahtevo na 40.000 frankov. Napoleonu je bilo mnogo do tega, da postavi novo, krasno poslopje prav na dotičnem mestu. Zaradi tega je dovolil izplačilo 40 tisoč frankov. Tedaj pa so se oglasili pri čevljarju njegovi prijatelji in ga pregovorili, da je zahteval 60.000 frankov. Napoleon mu je dovolil 50.000 frankov. Toda čevljar jih ni maral, češ »saj bodo morali dati, kolikor bom hotel imeti«.

Toda medtem so sliedli dogodki 1814. Napoleon ni mogel več misliti na zidavo nove palače. Čevljar pa se je znašel v hudih stiskah. Dve leti pozneje je moral prodati svojo bajtko za 150 frankov. Izgubljeno bogastvo mu ni dalo miru. Revezu se je omračil um, nazadnje so ga moral prepeljati v norišnico, kjer je na stara leta umrl.

Portugalske bikoborbe

Lisbona slovi kot čudovito lepo mesto. Morebiti je, kakor zatrjujejo nekateri najlepše mesto v Evropi. Vozimo se preko glavnega prometnega žarišča, tako imenovanega »Rossias«. Tukaj si lahko kupiš pri cvetličarkah temnoredco cvetlice, ki jo moraš v kopalnici Estoril petkrat nadplacati. In potem gre naša pot preko trga, kjer obuduje kopice zrelih oljk, kjer vzbujajo tvojo pozornost rube vseh vrst in velikosti, potem krasno sadje, zelenjava, cvetlice, cvetlice... Teh je na Portugalskem vse polno. Povsod jih vidiš, v vsaki naselbini, v vsaki vasi, na vsaki železniški postaji, ob vseh cestah. Cvetlice o simbol Portugalske.

Toda naša pot nas vodi proti ravnini Campo Pequeno. Tukaj so v poletnih mesecih bikoborbe. V Španiji ubije bikoborec bika. Pri portugalskih bikoborbah pa tega ni. Zato pa se pojavljajo v areni neverjetno lepi konji. Na njih jahajo ponosno drzni bikoborec, ki kažejo svoje spretnosti v borbi z bikom. Ti konji so stajano trenirani za borbo proti biku. Dobro vedo, kako se morajo ravnati, ko pridejo v bližino napadajočega bika, ki stoji tam na koncu arene in ki je popolnoma ravnodušen, dočker ne zapazi na drugem koncu boriča jezdeca s konjem. Konj se pojavi v areni z neverjetno gracioznimi, ponosnimi koraki. Bikoborec pa drži v imata rokah silko viti »banderillas«, ki imata ostru konci, ki ju bikoborec v odličnem hipu usodne sekunde zasadi napadajočemu biku v vrat.

Danes je bikoborba izredno zanimiva. Nastopa najboljši portugalski bikoborec Simon da Vega. Cisto tih sepeša svojemu konju, ki se nato s poskakajočimi koraki približuje biku. Medtem pa je bik že postal pozoren na konja in jezdeca. Zažene se s silovito močjo proti konju. Toda v poslednji sekundi se konj nenadno umakne; pusti bika, ki se ne mora ustaviti, mimo sebe. Pri tem pa niti ne oplazi bikovega repa. V naslednjem hipu se konj z bliskovito naglico okrene in se skokoma požene proti biku, ki je sedaj še bolj podvil. Kakor ukovan obstane konj. Napočil je usodni trenutek. V tem odličnem hipu zasadi jezdec-bikoborec obe svoji »banderillas« biku v vrat.

Vseh strani arene zadonijo navdušeni vzkliki. Bik je premagan. Konj pa se zaveda svoje veljavnosti in poskakuje od veselja vzdolž ograje in ozidja, ki ločuje borišče od tribun. Glealci vzklikajo od veselja. Klobuki, cvetlice in denar frejjo z vseh strani v areno; navdušeno priznanje ponosnemu zmagovalcu! Simon da Vega je zares najboljši, najspretnjši, najdrznejši portugalski bikoborec. Kadar on nastopa, se zgne pot Campo Pequeno na desetisoče in desetisoče ljudi, ki so prepričani, da jih Simon da Vega ne bo razočaral.

»Počas, prijatelj!« je zavpil Carmaux. »Kje je kapitan?« »Z Mókrom vred v sosednji kajuti! Toda zvezan!« Med tem ko je nekaj tovarišev razvezovalo Carmauxa, so Morgan in ostali vionilili vrata v sosednjo kajuto. Črni gusar in Moko sta ležala trdno zvezana na tleh. Priklonili so ju bili k velikemu železnemu obroču. Ventimiljski je radostno vzkriknil. »Moji rešitelji!« »Hitro, vitez!« je zaklical Morgan. »Ta ladja je osvojenca, toda fregata nam je za petami!« »Kaj dela moja Folgore?« »Še bi se upala tvegati nov boj!« »Dajte mi meč!« »Vzemite mojega, kapitan!« je rekel Morgan. »Pojdimo! Naj Španci vidijo, kako se bitemo flibustirji!« Črni gusar je odvihral po stopnicah in z gromkim glasom zaklical: »Evo me spet pri vas, moji zvesti!« Kluc iz sto grl mu je odgovoril: »Zivel nas poveljnik!« Boj na korveti je bil končan. Španci, ki niso mogli več kljubovati flibustirskemu navalu, so se bili vdali in položili orožje. Toda nevarnost za »Folgore« še ni bila minila. Vojvodova fregata se je grozeče bližala po kipečem valovju. Velikanska ladja s svojim gostim konopjem je bila pri palaplajočem svitu bliskov rez zavzeta na oko. »Vsi s korvete!« je ukazal kapitan. »Nazaj na Folgore!« je kriknil Morgan. Flibustirji se niso obotavljali. Brž so se zabili topove, da bi jih storili nerabne, raz-

Serum iz strupa hercegovskih kač

Znano je, da se kmetje okolišev v Ljubljani, Imetski, Mostar itd. pečajo z lovom kač. Kmetje spravljajo kače na dolocene postaje, od koder jih prepeljejo v Nemčijo, kjer prireajo iz njihovega strupa razne koristne serume. Strokovnjaki pravijo, da je strup hercegovskih kač posebno primeren za tako imenovani Antiviperum.

Največja toplotna razlika

V Verhojanskem v severni Sibiriji je bila zabeležena največja razlika v temperaturi. Ta razlika je 101,3 stop. Najvišja temperatura je bila v poletnih mesecih 1931. leta 31,4 stop., najnižja pa 69,8 stop.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE

sekali krmilo, porezali sidrne vrvi in zdirjali nazaj na svojo ladjo. »H konopcem! Okrenite ladjo! K topovom!« so se vrstila kapitanova povelja. »Folgore« se je odtrgala od korvete tisti mah, ko se je zadnji konec le-te zdobil ob neki skali. Veter je napel jadra gusarske ladje in jo ponesel proti severnemu bregu otoka. Pravkar se je hotela zateči v preliv, ki se vleče ob florijskih obalah, ko je gusar opazil, da je za to rešitev že prepozno.

Fregata je bila obplula konec pinjivega otok in se je zdaj ponesla proti gusarski ladji, ki so ji pomagali veter in valovi. »Kapitan!« je rekel Morgan. »Skoda je misliti na to, da bi jih usil!« »Kdo zapoveduje na ladji?« je vprašal Ventimiljski. »Vojvoda!«

»Dobro!« je rekel Morgan. »S temi ljudmi ni noben čudež nemogoč!« Črni gusar je bil stopil h krmilu. Zraven njega so stali Stiller, Carmaux in črnc.

Neustrašno je vodil svojo »Folgore« med visokimi valovi, ki so čedalje siloviteje besneli okrog ladje, skozi blisk in grom in bučeti vihar.

Vselej, kadar je blisk razsvetlil temo, so se mu oč razžirali in iskale smrtnega sovražnika na nasprotični palubi. Nagonsko je čutil, da stoji tudi flamski vojvoda sredi viharja pri krmilu fregate in ga takisto išče kakor on njega.